

ČESKÝ OBRANNÝ STANDARD

051001 1. vydání Změna 1	PREVENCE VÝSKYTU PADĚLANÉHO MATERIÁLU
---	--

ZAVÁDÍ	Nezavádí žádný STANAG ani AP
NAHRAZUJE	ČOS 051001, 1. vydání PREVENCE VÝSKYTU PADĚLANÉHO MATERIÁLU

ČOS 051001
1. vydání
Změna 1

(VOLNÁ STRANA)

ČESKÝ OBRANNÝ STANDARD
PREVENCE VÝSKYTU PADĚLANÉHO MATERIÁLU

Základem pro tvorbu tohoto standardu byly originály následujících dokumentů:

DEF STAN 05-135	AVOIDANCE OF COUNTERFEIT MATERIEL Prevence výskytu padělaného materiálu
AS 6174A	COUNTERFEIT MATERIEL; ASSURING ACQUISITION OF AUTHENTIC AND CONFORMING MATERIEL Padělaný materiál; Zabezpečení pořízování pravého a shodného materiálu

© Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti

Praha 2023

OBSAH

Strana

1	Předmět standardu	5
2	Nahrazení standardů (norem)	5
3	Související dokumenty.....	5
4	Zpracovatel ČOS.....	6
5	Použité zkratky a definice.....	6
	5.1 Zkratky.....	6
	5.2 Definice	6
6	Úvod	8
	6.1 Obecně.....	8
	6.2 Účel	9
	6.3 Použití	9
7	Požadavky.....	9
	7.1 Strategie.....	9
	7.2 Úloha a zodpovědnost.....	9
	7.3 Kompetence, výcvik a povědomí.....	10
	7.4 Nákup	10
	7.5 Zkoušky a ověřování	10
	7.6 Řízení neshodného materiálu.....	11
	7.7 Informování o neshodném materiálu	11
	7.8 Dodatečné požadavky na dodavatele, kteří jsou výrobci.....	11

1 Předmět standardu

ČOS 051001, 1. vydání, Změna 1, definuje základní požadavky a opatření, která má dodavatel přijmout, aby prokázal, že aktivně plánuje a řídí riziko výskytu padělaného materiálu ve svém dodavatelském řetězci a brání tak proniknutí takového materiálu do produktů určených pro obranu a bezpečnost státu.

Tento obranný standard lze použít pro všechny druhy materiálu pořizovaného pro účely obrany a bezpečnosti státu, ať přímo vůči výrobcí, nebo při pořizování položek cestou dodavatelských řetězců. Požadavky tohoto standardu jsou obecně použitelné a měly by být přeneseny ke všem organizacím, které se podílí na dodání nebo zajišťování materiálu, bez ohledu na typ, velikost a poskytovaný produkt.

Základem pro vydání standardu byl standard DEF STAN 05-135 a norma AS 6174A.

2 Nahrazení standardů (norem)

Tento standard nahrazuje ČOS 051001, 1. vydání.

3 Související dokumenty

a. Publikace uvedené níže jsou citovány v textu tohoto standardu:

ČSN EN ISO – Systémy managementu kvality – Základní principy a slovník 9000:2016

b. Související dokumenty informativního charakteru:

DEF STAN 05-135 - AVOIDANCE OF COUNTERFEIT MATERIEL
Prevence výskytu padělaného materiálu

AS 6174A - COUNTERFEIT MATERIEL; ASSURING ACQUISITION OF AUTHENTIC AND CONFORMING MATERIEL
Padělaný materiál; Zabezpečení pořizování pravého a shodného materiálu

ISO 22383 – SECURITY AND RESILIENCE – AUTHENTICITY, INTEGRITY AND TRUST FOR PRODUCTS AND DOCUMENTS – GUIDELINES FOR THE SELECTION AND PERFORMANCE EVALUATION OF AUTHENTICATION SOLUTIONS FOR MATERIAL GOODS
Bezpečnost a odolnost – pravost, integrita a důvěryhodnost produktů a dokumentů – Pokyny pro výběr a hodnocení výkonu při ověřování pravosti materiálů

SAE ARP6178 – FRAUDULENT /COUNTERFEIT ELECTRONIC PARTS; TOOL FOR RISK ASSESSMENT OF DISTRIBUTORS – INCLUDES ACCESS TO ADDITIONAL CONTENT
Podvržené/padělané elektronické součásti; Nástroj pro posuzování rizik distributorů – včetně přístupu k dodatečnému obsahu

- SAE AS6081 – FRAUDULENT /COUNTERFEIT ELECTRONIC PARTS: AVOIDANCE, DETECTION, MITIGATION, AND DISPOSITION – DISTRIBUTORS
Podvržené/padělané elektronické součásti; Prevence, detekce, zamezení a odstranění – distributoři
- SAE AS5553D – FRAUDULENT /COUNTERFEIT ELECTRONIC PARTS; AVOIDANCE, DETECTION, MITIGATION, AND DISPOSITION
Podvržené/padělané elektronické součásti; Prevence, detekce, zamezení a odstranění
- SAE AS6462C – AS5553C, COUNTERFEIT ELECTRICAL, ELECTRONIC, AND ELECTROMECHANICAL (EEE) PARTS; AVOIDANCE, DETECTION, MITIGATION, AND DISPOSITION VERIFICATION CRITERIA
AS5553C, Padělané elektrické, elektronické a elektromechanické (EEE) součásti; Kritéria pro ověřování prevence, detekce, zamezení a odstranění

4 Zpracovatel ČOS

Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti, za kolektiv autorů Mgr. Hana Jandějsková.

5 Použité zkratky a definice

5.1 Zkratky

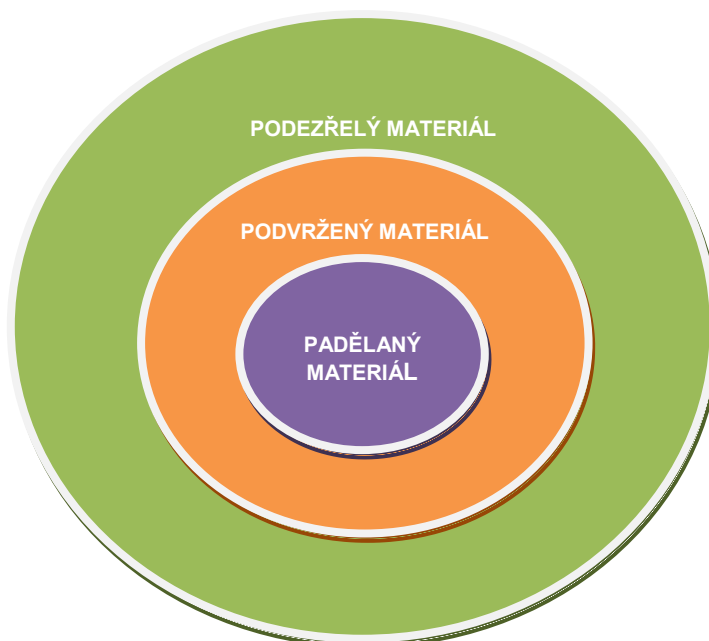
Zkratka	Název originálu	Český název
AQAP	Allied Quality Assurance Publication	spojenecká publikace pro ověřování kvality
Def Stan	Defence Standard	britský obranný standard
ISO	International Organization for Standardization	Mezinárodní organizace pro normalizaci
NATO	North Atlantic Treaty Organization	Organizace Severoatlantické smlouvy

5.2 Definice

Pokud není uvedeno jinak, musí se používat definice z ČSN EN ISO 9000:2016.

pravý, autentický (authentic) Vyrobený na základě legálního oprávnění nebo pravomoci udělené právně zplnomocněným zdrojem.

dodavatel (<i>supplier</i>)	Organizace nebo osoba, která poskytuje materiál, produkt nebo službu. Poznámka: Ve smluvním vztahu se někdy označuje jako „smluvní strana“. Může to být výrobce, distributor, maloobchodník nebo prodejce
identita (<i>identity</i>)	Informace ohledně vlastníka aktuálně platného návrhu, původního výrobce, obchodní značky, duševního vlastnictví, provedení, jedinečného identifikátoru položky, čísla dílu, čárového kódu, sériového čísla, metod a výsledků zkoušení, dokumentace z přezkoumání, záruky, původu, historie vlastnictví, balení, skladování, manipulace, stavu, předchozího použití apod.
materiál (<i>material</i>)	Veškeré vybavení, součásti, komponenty, produkty, suroviny nebo software související s produktem nebo službou.
padělaný materiál (<i>counterfeit material</i>)	Materiál, jehož původ, stáří, složení, konfigurace, certifikovaný stav nebo jiná vlastnost (včetně toho, zda byl, či nebyl materiál již dříve použit), byly nesprávně reprezentovány: a. zavádějícím značením materiálu, štítky nebo obalem; b. zavádějící dokumentací; nebo c. jakýmikoliv jinými prostředky včetně nemožnosti odhalit informace; kromě případů, kde bylo dokázáno, že zkreslení nebylo výsledkem nečestnosti dodavatele či externího poskytovatele v rámci dodavatelského řetězce.
podezřelý materiál (<i>suspect material</i>)	Materiál, položka nebo produkt, jež na základě vizuální kontroly, zkoušení či jiného druhu zjišťování vykazuje náznaky vlastností, které by mohly odpovídat definici pro padělaný materiál.
podvržený materiál (<i>fraudulent material</i>)	Podezřelý materiál dodaný zákazníkovi jako součást či produkt splňující jeho požadavky. Podezřelý materiál se může stát podvrženým nebo padělaným následkem dalšího vyhodnocování a zkoušení. Veškerý padělaný materiál je podvržený, ovšem ne každý podvržený materiál musí být nutně padělaný.
výrobce (<i>manufacturer</i>)	V tomto standardu se termín výrobce vztahuje k místu původu jakéhokoliv materiálu, pokrývanému tímto standardem, což zahrnuje továrny, zpracovatelské závody, slévárny, doly, chemické závody, laboratoře apod.
zákazník (<i>customer</i>)	Organizace nebo osoba, která pořizuje materiál, produkt nebo službu.

OBRÁZEK 1 – Vztah mezi podezřelým, podvrženým a padělaným materiálem

6 Úvod

6.1 Obecně

6.1.1 Padělky se vyskytují ve všech průmyslových odvětvích. Patří mezi ně spotřební zboží, elektronika a elektrotechnické součástky, stavební materiály, strojírenské komponenty nebo chemické látky. Riziko padělků zvyšuje globalizace a složitost dodavatelských řetězců. Je nutné přijmout skutečnost, že vše, co může být vyrobeno, může být i paděláno.

6.1.2 Padělek je druh neshodného produktu, který se od „běžného“ neshodného produktu odlišuje tím, že vznikl záměrně a byl předložen jako produkt pravý a zcela vyhovující. Padělaný materiál je podmnožinou neshodného materiálu, kde jedna nebo více charakteristik není v pořádku. Může jít o záměnu suroviny, odlišný výrobní proces, falšované záznamy nebo certifikáty, nebo o zatajení prošlých provozních cyklů nebo zatajení skutečného roku výroby.

6.1.3 Všeobecně je potřeba zvýšit povědomí o existenci padělků a s nimi spojených rizik, aby mohla být tato rizika snížena zavedením vhodných rozhodovacích procesů a přiměřených kontrol. Na všech úrovních dodavatelského řetězce by mělo existovat povědomí o padělcích a měla by být podporována opatření k ochraně před nimi. Tomu by měly přispět i požadavky spočívající v zavedení procesu prevence, detekce, snížení výskytu a vyřazení padělaných součástí. Řízení rizik spojených s padělkami je rovněž předmětem kontrolní činnosti při uplatnění státního ověřování jakosti. Použitím tohoto standardu tak zákazník vůči dodavateli vysílá jasný signál, že si je vědom rizika výskytu padělaného materiálu a požaduje, aby dodavatel tato rizika identifikoval, monitoroval a přijímal opatření k jejich snižování.

6.1.4 Riziko padělků je skutečnou hrozbou pro způsobilost produktů pro obranu a bezpečnost státu. Důvodem je, že padělaný materiál má neprůkaznou životnost, spolehlivost, funkční vlastnosti a může se chovat nestandardně, což může mít

negativní dopady na pohotovost a vojenské schopnosti. Pronikání padělků do dodavatelských řetězců má všeobecně negativní dopad na obě smluvní strany, jak na zákazníka, tak na dodavatele.

6.2 Účel

Tento standard definuje, jaká opatření má přijmout dodavatel, aby prokázal, že aktivně plánuje a řídí riziko výskytu padělaného materiálu ve svém dodavatelském řetězci a brání tak proniknutí takového materiálu do svých produktů.

6.3 Použití

6.3.1 Tento standard lze použít pro všechny druhy materiálu pořizovaného pro účely obrany a bezpečnosti státu. Požadavky tohoto standardu jsou obecně použitelné a přenositelné na další organizace, které pořizují nebo se podílí na dodání tohoto materiálu, bez ohledu na charakter, typ a množství pořizovaného produktu.

6.3.2 Smluvní uplatnění tohoto standardu by mělo být zvažováno minimálně v případech, kdy byl smluvně uplatněn český obranný standard zavádějící požadavky NATO na systém managementu kvality.

7 Požadavky

7.1 Strategie

7.1.1 Dodavatel musí mít definovanou a zdokumentovanou strategii pro ochranu před padělaným materiálem. Tato strategie zahrnuje:

- a. procesy použité k zajištění, že bude pořizován pouze pravý a shodný materiál z autorizovaných zdrojů, a
- b. plánování opatření ke snížení rizika a zajištění informovanosti v případě, že se padělaný materiál vyskytne v dodavatelském řetězci.

7.1.2 Tato strategie musí být na vyžádání poskytnuta zástupci pro státní ověřování jakosti nebo odběrateli či zákazníkovi.

7.1.3 Dodavatel musí mít zavedena opatření k hodnocení a řízení rizik výskytu padělaného materiálu ve svém dodavatelském řetězci.

7.2 Úloha a zodpovědnost

7.2.1 Vrcholové vedení

Vrcholové vedení dodavatele musí zajistit, aby strategie pro ochranu před padělaným materiálem byla projednaná, schválená, zavedená a byla dostupná personálu na všech úrovních v rámci organizace.

7.2.2 Představitel vedení

Dodavatel musí jmenovat představitele vedení, který, bez ohledu na další odpovědnosti, musí mít odpovědnost a pravomoc v rámci organizace k:

- a. zajištění, aby opatření, požadovaná k řízení rizik výskytu padělaného materiálu v dodavatelském řetězci, byla zavedena a udržována;
- b. podávání zpráv vrcholovému vedení o jakýchkoliv skutečnostech souvisejících s padělaným materiálem v dodavatelské organizaci a dodavatelském řetězci;
- c. podpoře povědomí o riziku výskytu padělaného materiálu v dodavatelském řetězci.

7.3 Kompetence, výcvik a povědomí

7.3.1 Dodavatel musí stanovit požadavky na úroveň povědomí příslušnou ke každé úloze v organizaci, na úroveň kompetence vyžadovanou od každého zaměstnance a na způsob, jak bude dosahováno požadovaného školení.

7.3.2 Záznamy o školení, záznamy o dovednostech a kompetenci musí být udržovány.

7.4 Nákup

7.4.1 Proces nakupování musí být dokumentován. Proces musí zahrnovat požadavky na kvalitu smlouvy k dosažení maximální pravděpodobnosti dodání pravého a shodného materiálu.

7.4.2 Dodavatel musí posuzovat riziko pořízení padělaného materiálu. Musí brát v úvahu kritičnost tohoto materiálu vzhledem k provedení a bezpečnosti svého produktu.

7.4.3 Tam, kde bylo identifikováno riziko, musí dodavatel zajistit, aby byly požadavky tohoto standardu přeneseny do dodavatelského řetězce. V případě, že jeden či více článků dodavatelského řetězce nemá strategii pro ochranu před padělaným materiálem ve shodě s tímto standardem, musí být pro každé použití takto nabytého materiálu provedena analýza rizik.

7.4.4 Dodavatel musí posuzovat zdroje dodávek za účelem stanovení pravděpodobnosti dodání pravého a shodného materiálu. K tomuto účelu použije přehledy, audity, přezkoumání upozornění (u produktů) a dodavatelových údajů ohledně kvality, aby zjistil předchozí provedení.

7.4.5 Dodavatel musí udržovat soupis prověřených externích poskytovatelů, zahrnující také rozsah ověření, aby bylo zajištěno co nejpravděpodobnější dodání pravého a shodného materiálu. Dále musí zajistit, aby prověřené zdroje udržovaly účinné procesy k zabezpečení dodání pravého a shodného materiálu.

7.4.6 Tam kde je neporušenost (integrita) finálního produktu považována za důležitou s ohledem na jeho kritickou povahu, provedení nebo bezpečnost, musí dodavatel, jako součást hodnocení externích poskytovatelů, sledovat zdroj dodávky materiálu v celém dodavatelském řetězci až k výrobci, aby bylo sníženo riziko výskytu padělaného materiálu.

7.4.7 Pokud je to možné, dodavatel pořizuje materiál přímo od původních výrobců nebo autorizovaných zdrojů, které má vedeny v seznamu prověřených dodavatelů. V případě, že dodavatel nepořizuje materiál přímo od výrobce, nebo nemůže vysledovat zdroj dodávky materiálu v dodavatelském řetězci až k výrobci, vzniká dodatečné riziko, které musí být řízeno. Dodavatel v těchto případech musí minimálně prokázat, že materiál plní požadavky specifikované zákazníkem. Vlastnosti materiálu a úroveň informovanosti nesmí snížit bezpečnost a kvalitu provedení dodávaného materiálu.

7.5 Zkoušky a ověřování

7.5.1 Dodavatel musí stanovit požadavky na kontrolu a zkoušky pro přijetí materiálu v rozsahu, který odpovídá riziku výskytu padělaného materiálu, pravděpodobnosti jeho obdržení a kritičnosti materiálu vzhledem k bezpečnosti a provedení produktu. Dokumentovaný proces musí zajistit odhalení padělaného materiálu před formálním

přijetím produktu. Příklady ověřovacích činností zahrnují přezkoumání údajů k produktu, vizuální kontrolu, včetně prověření správnosti značení, čárového kódu, nebo testování destruktivními nebo nedestruktivními zkouškami.

7.5.2 Pokud je materiál shledán podezřelým z padělání, musí být v kterémkoliv stadiu výroby nebo poskytování služby zváženo provedení příslušných zkoušek k vyvrácení pochybností, že se jedná o padělaný materiál.

7.6 Řízení neshodného materiálu

Dodavatel musí zavést opatření k:

- a. řízení materiálu, u něž je podezření, že byl padělán, aby bylo zamezeno jeho nezáměrnému použití nebo navrácení zpět do dodavatelského řetězce;
- b. zabezpečení, aby nebyl materiál, u něž je podezření, že byl padělán, vrácen externímu poskytovateli jinak, nežli za řízených podmínek za účelem provedení nezbytného ověření a zkoušení.

7.7 Informování o neshodném materiálu

Dodavatel musí zavést opatření, aby bylo zajištěno nahlášení výskytu padělaného materiálu:

- a. zákazníkovi;
- b. dodavateli materiálu;
- c. vlastníkovu práv k duševnímu vlastnictví pravého materiálu;
- d. zástupci pro státní ověřování jakosti, pokud je smlouva předmětem státního ověřování jakosti.

7.8 Dodatečné požadavky na dodavatele, kteří jsou výrobci

Dodavatelé, kteří jsou původními výrobci, musí zvážit opatření k tomu, aby údaje o původu jejich materiálu nemohly být zkresleny. Takováto opatření mohou zahrnovat:

- a. použití nesmazatelného, zakódovaného nebo chráněného značení materiálu, dokumentace nebo obalu;
- b. bezpečné zničení nestandardního materiálu, dokumentace a obalu;
- c. navržení materiálu tak, aby byl méně náchylný k zastarávání;
- d. řízení výrobních procesů k zamezení zpronevěry materiálu nebo k neoprávněné výrobě.

Účinnost českého obranného standardu od: **17. února 2020**

Změny:

Změna číslo	Účinnost od	Změnu zapracoval	Datum zapracování	Poznámka
1	8. 3. 2023	Odbor obranné standardizace	8. 3. 2023	

U p o z o r n ě n í: Oznámení o českých obranných standardech jsou uveřejňována měsíčně ve Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví v oddíle „Ostatní oznámení“ a Věstníku MO.
V případě zjištění nesrovnalostí v textu tohoto ČOS zasílejte připomínky na adresu distributora.

Rok vydání: 2023, obsahuje 6 listů.
Distribuce: Odbor obranné standardizace Úř OSK SOJ, nám. Svobody 471/4, 160 01 Praha 6
Vydal: Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti oos.army.cz

NEPRODEJNÉ
